

NAKAZ PRACY DLA LEKARZY PRZY ZWALCZANIU EPIDEMII PO ZMIANACH

Mocą ustawy z dnia 31 marca 2020 r. (Dz.U.2020.567) o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 wprowadzono także zmiany do ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322 i 374) zwłaszcza do publicznoprawnego obowiązku podjęcia pracy przy zwalczaniu epidemii przez pracowników ochrony zdrowia. Zmiany ustawodawcze obowiązują od 1.04.2020 roku.

W ramach nowelizacji zmieniono katalog wyłączeń od obowiązku, wykreślono osoby wychowujące dzieci w wieku do 18 lat, jednocześnie dodano osoby wychowujące dziecko w wieku do 14 lat. Zatem obowiązkowi nie podlegają obecnie:

- kobiety w ciąży,

- osoby samotnie wychowujące dziecko w wieku do 18 lat;

- osoby wychowujące dziecko w wieku do 14 lat;

- osoby wychowujące dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego;

3) osoby, u których orzeczono częściową lub całkowitą niezdolność do pracy;

4) inwalidzi i osoby z orzeczonymi chorobami przewlekłymi;

5) osoby, o których mowa w [art. 2](#) ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 152), oraz posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej.

Dodano także ust. 3a stanowiący, że w przypadku gdy dziecko w wieku powyżej 14 lat jest wychowywane przez dwoje osób, którym przysługuje władza rodzicielska, do pracy przy zwalczaniu epidemii może zostać skierowana wyłącznie jedna z nich.

Ponadto, uregulowano tryb doręczenia decyzji o nakazie pracy w ust. 6a specustawy o zwalczaniu zakażeń. Obecnie decyzje:

1) mogą być przekazywane w każdy możliwy sposób zapewniający dotarcie decyzji do adresata, w tym ustnie;

2) nie wymagają uzasadnienia;

3) przekazane w sposób inny niż na piśmie, są następnie doręczane na piśmie po ustaniu przyczyn uniemożliwiających doręczenie w ten sposób.

W praktyce oznacza to, że decyzje takie mogą być doręczane ustnie przez za pomocą środków komunikacji na odległość, przykładowo mailem, telefonicznie przez przedstawicieli organu administracji, czyli wojewody bądź Ministra ds. zdrowia.

Co grozi za niewykonanie nakazu – zmiany w zakresie sankcji

Ponadto, zmianie uległy sankcje za niewykonanie obowiązku podjęcia nakazanej decyzją administracyjną pracy w podmiocie leczniczym. Obecnie sankcją za niewykonanie obowiązku jest administracyjna kara pieniężna.

Zgodnie z art. 48a ustawy o zwalczaniu zakażeń za niestosowanie się ustanowionych w stanie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nakazów, zakazów lub ograniczeń oraz za niewykonanie decyzji o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii nakładane są kary pieniężne.

Zgodnie z ust. 2 tego przepisu, kto w stanie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nie wykonuje decyzji, o których mowa w art. 47 ust. 4, podlega karze pieniężnej w wysokości od 5000 zł do 30 000 zł.

Kary pieniężne za naruszenia art. 47 ust. 4 wymierza odpowiednio wojewoda albo minister właściwy do spraw zdrowia.

Decyzja w sprawie kary pieniężnej podlega natychmiastowemu wykonaniu z dniem jej doręczenia. Decyzję tę doręcza się niezwłocznie.

Z uwagi na brak odmiennych reguł doręczenia zawartych w przepisach specustawy o zwalczaniu zakażeń należy przyjąć za obowiązujące sposoby doręczenia określone w przepisach kodeksu postępowania administracyjnego (dalej:k.p.a.)

Kodeks postępowania administracyjnego stanowi, w art. 39 k.p.a., że organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051, 1495 i 2005), przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Natomiast, zgodnie z art. 39 [1] k.p.a. § 1. Doręczenie pism następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania spełni jeden z następujących warunków:

- 1) złoży podanie w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej;
- 2) wystąpi do organu administracji publicznej o takie doręczenie i wskaże organowi administracji publicznej adres elektroniczny;
- 3) wyrazi zgodę na doręczanie pism w postępowaniu za pomocą tych środków i wskaże organowi administracji publicznej adres elektroniczny.

Dalej odnosząc się do kary pieniężnej w przypadku gdy, ze względu na niepodjęcie nakazanej decyzją pracy i nałożenie kary, wydana zostanie kolejna decyzja o skierowaniu do pracy może zostać ponownie nałożona kara pieniężna. Do takiej sytuacji odnosi się art. 48a ust. 5 ustawy o zwalczaniu zakażeń, który stanowi, że w przypadku ponownego popełnienia takiego samego czynu, o którym mowa w ust. 2 [czyli nie realizowania nakazu pracy], wysokość kary pieniężnej:

- 1) jest nie niższa od wysokości kary pieniężnej wymierzonej poprzednio za takie naruszenie;
- 2) ustala się, dokonując powiększenia o 25% wysokości kary pieniężnej ustalonej zgodnie z pkt 1.

Jednocześnie pragnę wskazać, że do tychże kar stosuje się działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.), co powoduje, że

naliczane są odsetki od zaległej niezapłaconej w terminie kary, na podstawie tejże ustawy stosuje się ulgi w spłacie (rozłożenie na raty, umorzenie, odroczenie płatności kary), a nadto liczy się termin przedawnienia nałożenia i wykonania kary.

Natomiast, pomimo braku odesłań do k.p.a. przyjąć należy, że decyzja o nałożeniu kary może zostać zakwestionowana w odwołaniu do Ministra jeśli została nałożona przez wojewodę, albo za pomocą środka w postaci ponownego rozpatrzenia sprawy jeśli została wydana przez Ministra. Termin do złożenia środka odwoławczego to 14 dni od dnia doręczenia decyzji o nałożeniu kary. Po rozpatrzeniu w toku administracyjnym odwołania, bądź wniosku do instancji poziomej przysługuje skarga do sądu administracyjnego, w ramach której można wnieść o wstrzymanie wykonania kary.

Jednocześnie do sankcji tego rodzaju, pomimo braku odwołania w specustawie o zwalczaniu zakażeń, w mojej ocenie powinny mieć zastosowania regulacje instytucji z działu IV A k.p.a. odnoszące się do zasad nakładania administracyjnych kar pieniężnych, które nie są uregulowane w dziale III ordynacji podatkowej. Zatem do kar pieniężnych nakładanych za niewykonanie obowiązku podjęcia nakazanej pracy stosować można regulacje:

- 1) przesłanek wymiaru administracyjnej kary pieniężnej,
- 2) siły wyższej,
- 3) odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej lub udzielenia pouczenia.

I tak zgodnie z art. 189d k.p.a. stanowiącym dyrektywy wymiaru kary, wymierzając administracyjną karę pieniężną, organ administracji publicznej bierze pod uwagę:

- 1) wagę i okoliczności naruszenia prawa, w szczególności potrzebę ochrony życia lub zdrowia, ochrony mienia w znacznych rozmiarach lub ochrony ważnego interesu publicznego lub wyjątkowo ważnego interesu strony oraz czas trwania tego naruszenia;
- 2) częstotliwość niedopełniania w przeszłości obowiązku albo naruszania zakazu tego samego rodzaju co niedopełnienie obowiązku albo naruszenie zakazu, w następstwie którego ma być nałożona kara
- 3) uprzednie ukaranie za to samo zachowanie za przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie lub wykroczenie skarbowe;
- 4) stopień przyczynienia się strony, na którą jest nakładana administracyjna kara pieniężna, do powstania naruszenia prawa;
- 5) działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu uniknięcia skutków naruszenia prawa;
- 6) wysokość korzyści, którą strona osiągnęła, lub straty, której uniknęła;
- 7) w przypadku osoby fizycznej - warunki osobiste strony, na którą administracyjna kara pieniężna jest nakładana.

W mojej ocenie za pierwsze naruszenie kara nie powinna wynosić kwoty maksymalnej.

Dla okoliczności wyłączenia odpowiedzialności bądź jej miarkowania istotną może być choroba pracownika ochrony zdrowia o charakterze przewlekłym, zwłaszcza obniżająca odporność organizmu, czy też konieczność opieki nad osobą obłożnie chorą, starszą.

Regulacja z art. 189e k.p.a. stanowi, że w przypadku gdy do naruszenia prawa doszło wskutek działania siły wyższej, strona nie podlega ukaraniu.

Ponadto, zgodnie z art. 189f. k.p.a. możliwe jest odstąpienie od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej.

W § 1 tegoż artykułu organ administracji publicznej, w drodze decyzji, odstępuje od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestaje na pouczeniu, jeżeli:

- 1) waga naruszenia prawa jest znikoma, a strona zaprzestała naruszania prawa lub
- 2) za to samo zachowanie prawomocną decyzją na stronę została uprzednio nałożona administracyjna kara pieniężna przez inny uprawniony organ administracji publicznej lub strona została prawomocnie ukarana za wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, lub prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe i uprzednia kara spełnia cele, dla których miałyby być nałożona administracyjna kara pieniężna.

§ 2. W przypadkach innych niż wymienione w § 1, jeżeli pozwole to na spełnienie celów, dla których miałyby być nałożona administracyjna kara pieniężna, organ administracji publicznej, w drodze postanowienia, może wyznaczyć stronie termin do przedstawienia dowodów potwierdzających:

- 1) usunięcie naruszenia prawa lub
- 2) powiadomienie właściwych podmiotów o stwierdzonym naruszeniu prawa, określając termin i sposób powiadomienia.

§ 3. Organ administracji publicznej w przypadkach, o których mowa w § 2, odstępuje od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestaje na pouczeniu, jeżeli strona przedstawiła dowody, potwierdzające wykonanie postanowienia.

Trudno wyobrazić sobie inną przyczynę odstąpienia od ukarania jak usunięcie naruszenia prawa, czyli de facto stawienie się do placówki medycznej w celu świadczenia pracy.

Adw. dr Lucyna Staniszevska

FILIPIAK BABICZ LEGAL SP. K.